

Liite 4: Vastineet annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin

Hämeenkyrön kunnan tekninen lautakunta:

Hämeenkyrön kunnan teknisen lautakunnan lausunnon mukaan kuljetusyrittäjien alikatteista toimintaa ei tule paikata kuntalaisten kustannuksella. Pirkanmaan Jätehuollon ja kuljetusyrittäjien on ensisijaisesti pyrittävä omaa toimintaansa tehostamalla ja järjeistämällä saamaan kuljetustoiminta kannattavaksi. Mikäli toimintaa ei Pirkanmaan Jätehuollon organisoimana saada kannattavaksi, on syytä harkita siitä kokonaan luopumista ja palata kuntalaistenkin haluamaan valinnanvapauteen lietekuljetuksissa.

Jätehuoltolautakunta toteaa, että Pirkanmaan Jätehuolto Oy on 13.11.2020 päivätyllä kirjeellään tarkentanut sako- ja umpikaivolietetaksan valmisteluaineistoa taksan korotusesityksen perusteiden osalta. Kuljetusmaksuihin esitetyn korotuksen taustalla on ainoastaan se, että taksan kuljetusmaksuihin ei ole tehty aiemmin korotusesityksiä, vaikka Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kuljetusurakoitsijalle maksettu korvaus on noussut vuosittain urakkasopimuksiin sisältyvän kuorma-autoliikenteen kustannusindeksin mukaisesti. Korotusesityksiä ei ole aiemmin tehty johtuen mm. uuden toimintamallin vakioinnista kuntalaisten keskuudessa. Selvyyden vuoksi todettakoon vielä, että kuljetusurakoitsijoiden toiminnan alikatteisuus ei ole korotusesityksen syy, eikä sillä paikata niiden toiminnan alikatteisuutta. Korotusesityksellä ei myöskään paikata Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n aiempien vuosien alikatteista toimintaa.

Vuoden 2021 taksaesitys on laadittu siten, että Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle toiminnan järjestämisestä aiheutuvat kulut katetaan kokonaisuudessaan. Tämä vastaa myös jätelain 78 §:n vaatimuksia kunnan jätemaksulle. Taksan laadinnassa on arvioitu jo tapahtuneen indeksikehityksen lisäksi ensi vuonna tapahtuvaa indeksikehitystä sekä yleiskustannusten kehitystä Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n omassa toiminnassa. Edellä esitettyyn perustuen korotusesitykseksi esitetään keskimäärin 5 prosenttia, joka jakautuu erilaisin painotuksin kahden eri kuljetusluokan välille.

Lopuksi jätehuoltolautakunta huomauttaa, ettei siirtymistä kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen voi tehdä ainoastaan kannattavuuden näkökulmasta. Kuljetusjärjestelmän valinnassa painotetaan erityisesti ympäristönsuojelullisia ja asiakkaan oikeusturvaan liittyviä näkökohtia. Jätelain 37 § säätelee kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen valinnalle asetettuja edellytyksiä. Jätehuoltoviranomainen on päätöksillään 24.4.2013 (§ 18) ja 30.9.2015 (§ 49-57) todennut, etteivät jätelain asettamat edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täyttyneet toimialueella Nokian kaupunkia lukuun ottamatta. Siirtyminen kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen ei ole sen vuoksi mahdollista.

Lempäälän kunnan yhdyskuntalautakunta:

Lempäälän yhdyskuntalautakunta tuo lausunnossaan esille, että kelirikko aikaan lietesäiliöiden tyhjentäminen on ongelmallista ja yleisesti kiinteistön haltijan tulisi varautua kelirikko aikaan sopimalla lietteentyhjennyksen ajankohta joko ennen kelirikkoa tai sen jälkeen. Yksittäisellä kiinteistön omistajalla on kuitenkin vähäiset mahdollisuudet saada kelirikko aikaan tienhoitokunnilta poikkeuslupaa tien käyttöön raskaalle kuljetuskalustolle. Tämän vuoksi Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n tulisi varautua kevyemmän kaluston käyttöön jätekuljetusten varmistamiseksi huonojen keliolosuhteiden vallitessa yksityisteillä.

Jätehuoltolautakunta toteaa, että ennakkointia ja poikkeustapausten tyhjennysaikoja on nostettu esille lietetyhjennykseen liittyvässä viestinnässä sekä tilausten yhteydessä eri keinoin. Kiinteistön

haltijalla on kuitenkin ensisijainen vastuu huolehtia siitä, että kiinteistön jätevesijärjestelmää ei tarvitse tyhjentää kelirikkoaikana. Kiinteistön haltijan tulee huolehtia painorajoitetulle tielle poikkeuslupa. Vain poikkeustapauksissa tyhjennyksiä pyritään suorittamaan erikoiskalustolla. Yksityistielaki edellyttää, että tiekunnan on pidettävä tie tieosakkaiden liikennetarpeen edellyttämässä kunnossa. Lieteauto voi ajaa painorajoitetulla tiellä vain painorajoituksen ylittämisen sallivalla poikkeusluvalla. Poikkeusluvan painorajoitetulla tiellä ajamiselle myöntää tiekunta tai muu tiestä vastaava taho, joka luvan antaneena tienpitäjänä vastaa mahdollisista vahingoista. Tieosakkailla on velvollisuus osallistua osuutensa mukaisesti yksityistien tienpitoon ja siitä aiheutuviin kustannuksiin.

Lempäälän yhdyskuntalautakunta tuo lausunnossaan esille myös sen, että taksojen korotuksia ei voida perustella kilpailutetun toiminnan huonolla kannattavuudella. Yhdyskuntalautakunta katsoo, että urakoitsijan toiminta tulee ensisijaisesti sopeuttaa kysyntään ja kannattavuus saavuttaa paremmalla tuottavuudella.

Tähän liittyen alueellinen jätehuoltolautakunta viittaa Hämeenkyrön teknisen lautakunnan lausunnon vastineessa esille tuotuihin asioihin. Taksan kuljetusmaksuihin ei ole tehty aiemmin korotusesityksiä, vaikka Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kuljetusurakoitsijalle maksettu korvaus on noussut vuosittain urakkasopimukseen sisältyvän kuorma-autoliikenteen kustannusindeksin mukaisesti. Korotusesityksellä ei paikata kuljetusurakoitsijoiden toiminnan alikatteisuutta, eikä se myöskään ole korotusesityksen peruste. Vuoden 2021 taksasitys on laadittu siten, että Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle toiminnan järjestämisestä aiheutuvat kulut katetaan kokonaisuudessaan. Tämä vastaa myös jätelain 78 §:n vaatimuksia kunnan jätemaksulle.

Lempäälän lausunnossa tuodaan myös esille, että toimintaa olisi hyvä jatkossa kehittää niin, että asiakas saisi tiedon lietteen tyhjennyksen arvioidusta ajankohdasta ja tyhjennyksen jälkeen kuittauksen, että tyhjennys on tehty (esim. tekstiviesteillä). Tämä oletettavasti vähentäisi asiakkaan tarvetta tilata hinnaltaan kalliimpaa täsmätyhjennystä. Lisäksi näin asiakas voisi paremmin varautua lietteentyhjennykseen (olla tarvittaessa itse paikalla, tehdä lumityöt yms.) ja lietteentyhjennyksen jälkeen tehdä tarvittavat jätevesijärjestelmän tarkkailu- ja hoitotoimenpiteet. Tällaisia ovat esim. säiliöiden kunnan tarkastaminen ja saostussäiliön täyttämisen puhtaalla vedellä.

Jätehuoltolautakunta toteaa, että tiedotusta, neuvontaa ja viestintää pyritään jatkuvasti lisäämään ja kehittämään asiakaslähtöisempään suuntaan. Tarkan ajankohdan ilmoittaminen on kuitenkin haastavaa, koska työhön kuluvan ajan ennakointi on vaikeaa ja tyhjennysten ajojärjestelyyn vaikuttavat useat tekijät, joihin ei voi varautua ennakolta (mm. olosuhteet, tyhjennettävät lietemäärät sekä alueen kiireelliset tai tietyille päiville sovitut tyhjennykset). Asiakkaan pyynnöstä urakoitsija ilmoittaa kuitenkin tarvittaessa asiakkaalle tyhjennyspäivän, kun alueen ajojärjestely on tehty. Lietetyhjennyksissä on käytössä tekstiviestipalvelu asiakkaalle, kun tyhjennys on suoritettu.

Vesilahden kunnan tekninen lautakunta:

Taksojen korotuksia ei voida perustella kilpailutetun toiminnan huonolla kannattavuudella. Tekninen lautakunta katsoo, että urakoitsijan toiminta tulee ensisijaisesti sopeuttaa kysyntään ja kannattavuus saavuttaa paremmalla tuottavuudella.

Tähän liittyen alueellinen jätehuoltolautakunta viittaa Hämeenkyrön kunnan teknisen lautakunnan sekä Lempäälän kunnan yhdyskuntalautakunnan vastineissa esille tuotuihin asioihin.

Mielipide 1:

Mielipiteessä 1 tuodaan esiin mm. EU:n jätedirektiivin muutos, jonka mukaan sako- ja umpikaivolietteitä ei jatkossa määriteltäisi yhdyskuntajätteeksi. Mielipiteen jättäjä kyseenalaistaa myös jätehuoltolautakunnan toimivallan lietteitä koskevasta jätetaksasta päätettäessä. Mielipiteeseen sisältyy useita virheellisiä väittämiä sako- ja umpikaivolietteen jätehuollon järjestämisvastuuseen liittyen. Mielipiteen jättäjä on oikeassa siinä, että sako- ja umpikaivolietteitä ei EU:n jätedirektiivin muutoksen vuoksi jatkossa luokitella yhdyskuntajätteeksi, eikä sitä näin ollen sisällytetä myöskään direktiivissä säädettyyn yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteeseen. Tästä huolimatta sako- ja umpikaivolietteet luokitellaan nyt voimassa olevassa kansallisessa jätelaissa sekä parhaillaan valmistelussa olevassa jätelain muutoksessa kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuuluvaksi jätteeksi. Jätehuoltolautakunnan on noudatettava päätöksissään voimassa olevaa lainsäädäntöä. Voimassa olevan jätelain 79 §:n mukaan jätehuoltoviranomaisella on toimivalta päättää kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuuluvan jätteen jätetaksasta. Toisin kuin mielipiteessä esitetään, EU-direktiivit eivät ole luonteeltaan suoraan sovellettavia. Direktiivit on pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, jonka jälkeen niistä vasta tulee oikeudellisesti sitovia.

Mielipiteessä on tuotu myös esiin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ja heidän kuljetusurakoitsijoidensa väliset sopimukset. Lautakunta toteaa, että Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n 13.11.2020 toimittaman tarkennuksen mukaan jäteyhtiön ja kuljetusurakoitsijoiden väliset sopimukset eivät ole kiinteähintaisia 3+2 vuoden sopimuksia, vaan niihin sisältyy sopimuksen mukaiset indeksikorotukset. Sopimukset eivät myöskään ole mielipiteessä esitetyjä puitesopimuksia vaan hankintalain mukaisia jätehuoltopalveluiden hankintasopimuksia.

Mielipiteessä tuodaan myös esiin yli 6 kuution kaivoille esitetty suurempi hinnankorotus. Jätehuoltolautakunta toteaa, että Pirkanmaan Jätehuolto Oy on tuonut taksaesitykseen kaivojen tyhjennyshinnat kustannusvastaavasti eri kaivoluokkiin ja suurempi korotuspaine kohdistuu yli 6 kuution jätevesisäiliöiden tyhjennyshintaan. Kuntavastuulliset jätehuoltopalvelut toteutetaan kustannusvastaavasti.

Mielipiteessä on myös tuotu esiin Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n omistajakunnilleen jakama osinko. Selvyyden vuoksi todettakoon, että osinkoa ei ole jaettu kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuuluvista jätehuoltopalveluista. Omistajakunnille suoritetut osingot on maksettu mm. markkinaehtoisesta ja sidosyksikkötoiminnan jätehuoltopalveluiden liiketoiminnasta syntyneestä voitosta. Jätehuoltolautakunta myös huomauttaa, että jätelain 78 §:n mukaan jätemaksuilla saa kerätä enintään kohtuullisen tuoton pääomalle.

Mielipiteessä tuodaan myös esiin taksaan esitetyt muutokset koskien eri tilaustyyppien, (säännöllinen, täsmä- ja pikatyhjennys) määritelmiä. Jätehuoltolautakunta toteaa, että esitetyt muutokset eivät lisää tai muutenkaan muuta taksaan mukaisia vasteaikoja, vaan esitetyt muutokset on tuotu taksaan kuljetuslogistiikan suunnittelun ja toteutuksen sekä asiakaspalvelun parantamiseksi.

Mielipiteen jättäjä on lisäksi liittännyt mielipiteensä liitteeksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen. Päätös koskee jätelain 39 §:n mukaisten jätteenkuljetusrekisteritietojen toimittamista Päijät-Hämeen jätelautakunnan alueella. Mielipiteen mukaan korkein hallinto-oikeus olisi todennut vuonna 2017 jätehuoltolautakunnan päätösten olevan hallintolainkäyttölain vastaisia ja laittomia, eikä uutta taksoa voisi sen vuoksi ottaa käyttöön, ennen kuin päätös on saanut lainvoiman. On epäselvää, miten Päijät-Hämeen jätteenkuljetusrekisteritietojen toimittamista koskeva päätös liittyy Pirkanmaan alueellisen jätehuoltolautakunnan käsittelemään jätetaksa-asiaan. Päätöksellä ei ole merkitystä alueellisen jätehuoltolautakunnan sako- ja umpikaivolietetaksasta päätettäessä.

Mielipide 2:

Mielipiteessä 2 tuodaan esiin mm. säännöllisen tyhjennyksen ja tilaustyhjennyksen välinen hintaero. Jätehuoltolautakunta toteaa, että taksaa muutettiin vuodelle 2020 siten, että säännöllisen tyhjennyksen ja tilaustyhjennyksen välistä hintaeroa korotettiin aiemmasta. Tehdyllä toimenpiteellä on pyritty siihen, että hintaohjauksella tyhjennyksiä pyritään aiempaa enemmän ohjaamaan säännöllisiksi. Suuri tilaustyhjennysten määrä aiheuttaa haasteita kuljetusten logistiikan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Mielipiteessä tuodaan lisäksi esiin säännöllisen tyhjennyksen soveltuvuus umpisäiliöiden tyhjennykseen. Jätehuoltolautakunta toteaa, että taksahdotuksen säännöllisen tyhjennyksen ja tilaustyhjennyksen periaatteet koskevat myös umpisäiliöiden tyhjennyksiä, eikä hinnoittelussa ole eritelty vapaa-ajan ja vakituisia kiinteistöjä. Tarvittaessa asiakkaalla on kuitenkin oikeus muuttaa säännöllisen tyhjennyksen rytmiä, mikäli säiliö täyttyy rytmistä poikkeavalla tahdilla. Mahdolliset muutokset tulee ilmoittaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle hyvissä ajoin ennen sovittua tyhjennysviikkoa. Tarvittaessa hyvin epäsäännöllisesti täyttyvä umpisäiliö on mahdollista tyhjentää edelleen tilaustyhjennyksenä.

Mielipiteessä tuodaan myös esiin yli 6 kuution kaivoille esitetty suurempi hinnankorotus. Jätehuoltolautakunta toteaa, että Pirkanmaan Jätehuolto Oy on tuonut taksaesitykseen kaivojen tyhjennyshinnat kustannusvastaavasti. Suurempi korotuspaine kohdistuu yli 6 kuution jätevesisäiliöiden tyhjennyshintaan. Tilaustyhjennykset ovat jakautuneet siten, että vuosittain noin 85 prosenttia on alle 6 kuution säiliöiden tyhjennyksiä ja noin 15 prosenttia yli 6 kuution säiliöiden tyhjennyksiä.